

Verhoren is een vak!

In de Schiedammer parkmoord zijn ontoelaatbare fouten gemaakt ten aanzien van het verhoor. In het programma Versterking Opsporing en Vervolgging wordt daarom bijzondere aandacht gevraagd voor de voorbereiding en de uitvoering van het verhoor in complexe onderzoeken en van bijzondere personen. De verhoren dienen afgenomen te worden door professioneel verhoorders, die beschikken over specifieke kennis en vaardigheden.

Riekje Stokes werkt vanuit haar eigen bureau, Stokes Verhoor Strategie, als verhoordeskundige voor de drie Noordelijke regio's. In de drie Noordelijke regio's wordt al langere tijd gewerkt met professioneel verhoorders. De helft van haar werk bestaat uit het doceren van verhoortrainingen, zowel in het Noorden als op diverse locaties van de Politieacademie en de andere helft bestaat uit het coachen van verhoorteams. Ze vertelt vol enthousiasme en belevingsrijke verhalen over haar werk.

"Na mijn studie psychologie (ik heb de afstudeerrichting Persoonlijkhedsleer gedaan) ben ik bij een trainingsbureau gaan werken. Halverwege de jaren 80 werd ons bureau benaderd door de Politieacademie om het gedragswetenschappelijk deel binnen de Recherche Basis Cursus (RBC) te verzorgen. Dit was feitelijk de eerste landelijke cursus waar niet alleen aandacht besteed werd aan het opdoen van juridische kennis maar ook aan vaardigheidsonderwijs, zoals 'hoe stel ik vooral open vragen'. Het rollenspel werd daarbij geïntroduceerd en er werd gewerkt met acteurs. Dat was allemaal heel revolutionair voor die tijd. Daarna is de Cursus Algemene Recherche (CAR) ontwikkeld. In die opleiding stond vooral verhoorstrategie en tactiek centraal, de cursisten werden de eerste beginselen bijgebracht van de toen reeds ontwikkelde

"De politie moet gaan inzien dat het afnemen van een verhoor een vak is"

Standaard Verhoor Strategie. Het Ministerie had beslist dat deze opleiding een zogenaamde 'aangewezen' opleiding was, waardoor de meeste collega's de CAR gingen volgen. Op dat moment echter was de Standaard Verhoor Strategie nog geen aangewezen methode. Nu is ze dat wel. Bij kapitale delicten moet er op deze manier gewerkt worden. De methode in zijn huidige vorm is terug te vinden in het boek 'Handleiding Verhoor', op dit moment de 'bijbel in verhoorland'. Het mooie aan deze methode is dat deze uitsluitend over waarheidsvinding gaat, veel structuur biedt en goed is uit te leren. Ook leent de methode zich, door middel van het uitgewerkte verhoorplan, uitstekend voor het afwegen van keuzes in termen van voordelen, nadelen en risico's. Op deze manier kunnen professioneel verhoorders hun keuzes inzichtelijk

maken en aangeven waarom ze dat dit keer op de gekozen manier doen. In de Noordelijke regio's worden teamleiders en zaaksofficieren stevast betrokken bij de inhoud van het verhoorplan dat door het verhoorteam is opgesteld. Op die manier heeft het Openbaar Ministerie (OM) ook sturing op het verhoor. Verhoren zijn door het gebruik van een verhoorplan veel inzichtelijker en transparanter geworden."

Wachtlijst verhooropleiding

"Sinds 2002 is het politieonderwijs vernieuwd en is er sprake van een leergangenstelsel. Een van de leergangen is de leergang Professioneel verhoor, uitmondend in de opleiding Voorbereiding en Uitvoering Gecompliseerd Verhoor (VUG). De opleiding Verdieping Verhoor (VVH) was al ontwikkeld en kan worden gezien als het kleinere broertje van de VUG. Beide opleidingen leveren professioneel verhoorders af die na het behalen van hun proeve gecertificeerd zijn op niveau 4 Postinitieel. Er is momenteel, vanwege het programma Versterking Opsporing en Vervolgging, een enorme vraag naar deze opleidingen. Er staan inmiddels zo'n 400 collega's op de wachtlijst."

Verhooropleidingen en kwaliteitsdagen in de Noordelijke regio's

"De regio Utrecht was in de jaren negentig op zoek naar een opleiding die de professionalisering van het verhoor verder vorm kon geven. Dit leidde tot de TPV-opleiding, de Training Professioneel Verhoor. Binnen het oude onderwijs was dit toen ter tijd al een duale opleiding, met veel werkend leren in het korps. Het niveau van deze opleiding is te vergelijken met het niveau van de huidige VVH en VUG.

In 2000 heeft het Noorden zich bij deze ontwikkeling aangesloten door een eerste groep van 12 cursisten naar de TPV op de Academie in Zutphen te sturen. Op dit moment wordt onder auspiciën van de Academie de VVH op locatie in het Noorden gegeven. Inmiddels zijn we met een tweede groep gestart en er volgt wellicht nog een derde groep. In de Noordelijke regio's is inmiddels ook een tweedaagse verhoortraining ontwikkeld voor algemene en zedenrechercheurs

die de VVH niet volgen, maar op deze manier wel aansluiting vinden bij de professioneel verhoorders. Daarnaast is er een kwaliteitsdag Verhoor opgezet voor collega's van de basis-eenheden. Met deze kwaliteitsdag hebben we zelfs de laatste ronde van de Politie Innovatie Prijs behaald en zijn we nu genomineerd voor de Mr. Gonzalves-prijs. Daar ben ik wel trots op. Het mooie van deze combinatie van opleidingen in het Noorden is dat alle collega's op deze manier straks dezelfde 'verhoortaal' spreken, elk op hun eigen plek in de organisatie. Nergens anders in Nederland wordt op dit moment deze organisatiebrede kwaliteitsslag gemaakt."

Praktijkervaring in ruim 45 zaken

"In elk nieuw te bouwen bureau in het Noorden wordt een verhoorstudio ingericht, voorzien van een regieruimte, een meekijkruimte voor de advocaat en de modernste technische snufjes. In totaal zullen er op termijn zo'n zes verhoorstudio's op die manier ingericht zijn. Inmiddels heb ik in meer dan 45 zaken geadviseerd. Mijn advisering bestaat soms uitsluitend uit het meehelpen bij de voorbereiding van het verhoorplan. Vaak ook coach ik de verhoorders vanuit de regieruimten zoals hierboven beschreven. Er bestaat voor mij niks mooiers dan het coachen van verhoorders in een onderzoek die ik bij wijze van spreken de dag ervoor nog les in de materie heb gegeven. Binnen mijn tak van sport richt ik me vooral op de gevolgen van gedrag. Dus wanneer een verdachte bijvoorbeeld last heeft van waanideeën richt ik me niet zozeer op de vraag waar die wanen vandaan komen, maar op de gevolgen die deze vorm van gedrag kan hebben voor het verloop van het verhoor. Uiteraard wordt eerst nagegaan of een dergelijke verdachte überhaupt te horen is."

Professioneel verhoren is een vak

"Omdat de Noordelijke regio's al langere tijd met professioneel verhoorders werken, kunnen ze ook een bijdrage leveren aan landelijke ontwikkelingen. Zo komt de input voor het onderdeel Persoonsgericht verhoor uit de Handleiding vooral uit de Noordelijke regio's. In het Persoonsgerichte verhoor kijken we naar wie we voor ons hebben. Vroeger werd met name gekeken naar datgene wat de verdachte gedaan zou hebben. Tegenwoordig 'studen' we ook op de persoon van de verdachte en zijn beweegredenen. Daarbij bespreken we niet zozeer 'huis, tuin en keuken'-onderwerpen zoals: de hobby's van de verdachte, maar praten we over thema's die met de zaak te maken kunnen hebben. In het geval van een roofmoord, waarbij veel geweld is gebruikt, kunnen we bijvoorbeeld ingaan op het standpunt van de verdachte met betrekking tot geweld in het algemeen, in de maatschappij en uiteindelijk t.a.v. het slachtoffer. We praten met de verdachte ook over eerlijkheid. Hoe staat de verdachte hier tegenover en hoe is hij uiteindelijk van plan daarmee om te gaan in het verhoor? Vaak komen we tot de afspraak dat een verdachte eerlijk zal zijn in het verhoor. Zo kunnen we tijdens de momenten dat de verdachte niet eerlijk is, de gemaakte afspraak als extra instrument inzetten om tot waarheidsvinding te komen."

Borging op beleidsniveau

"De politieorganisatie moet gaan inzien dat het afnemen van een verhoor een vak is, een tamelijk ingewikkeld vak zelfs. Dat doet ze natuurlijk door de collega's naar de opleidingen te sturen, maar minstens zo belangrijk is het borgen van het Professioneel verhoor op beleidsniveau binnen de organisatie. Leidinggevend moeten zich verantwoordelijk voelen voor de portefeuille Professioneel verhoor, het belang ervan

mede uitdragen en mede zorgdragen voor het feit dat de professioneel verhoorders op deze wijze hun werk kunnen doen. Alleen op die manier doet een organisatie aan structurele kwaliteitsverbetering."

Bijeenkomst zij-instromers in Rotterdam-Rijnmond

Op 2 november jl. heeft het korps Rotterdam-Rijnmond een informatie-bijeenkomst georganiseerd voor de vijftien zij-instromers Recherchekunde die tussen november 2006 en augustus 2007 in dit korps met de opleiding zijn gestart. Tijdens deze dag zijn de zij-instromers geïnformeerd over de rechercheorganisatie, de toekomstige functie en de begeleiding. Frans Visser, hoofd Regionale Recherche Dienst sprak de zij-instromers toe over de verwachting die het korps Rotterdam-Rijnmond heeft van de recherchekundigen. Om een beeld te schetsen van de toekomstige functie-inhoud gebruikte hij het landelijke profiel conform het besluit van het DB van 23 augustus j.l. (zie kader). De studenten gaven aan dat de klasgenoten uit andere regio's hadden gevraagd deze informatie aan hen door te geven, omdat zij daar ook veel interesse in hebben.

Vervolgens gaf een aantal chefs aan de hand van een concreet onderzoek naar XTC en een TGO een boeiend en betrokken kijkje in de opsporingspraktijk. Daarnaast werd een pre-

sentatie gegeven over de (on)mogelijkheden van de Sectie Technische Ondersteuning. Marcel de Vlieger, die zelf als doorstromer de Master recherchekunde volgt besprak de mogelijkheden om gedurende de opleiding Recherchekunde gericht te "snuffelen" aan de praktijk en een zo groot mogelijk referentiekader te hebben. Verder gaf hij aan dat in het 2e jaar de doorstromers (in opleiding) een deel van de begeleiding van de zij-instromers voor hun rekening zullen nemen. Deze mix van functiegericht en meer algemene informatie vanuit de opsporingspraktijk viel erg in de smaak. Vanuit Rotterdam-Rijnmond wil men in de toekomst (mogelijk ook in andere werkvormen) contactmomenten met de zij-instromers blijven organiseren. Studenten vroegen om in de rest van de organisatie ook duidelijk te maken hoe de toekomstige functie er uit ziet. "We worden best goed opgevangen en begeleid, maar dan hoeven we niet steeds uit te leggen wat we komen doen."

*Volgende pagina:
Functie-inhoud
'Recherchekundige'*

Functie-inhoud 'Recherchekundige'

Het Dagelijks Bestuur PVO dient een nieuw functie-profiel voor de Recherchekundige in bij de Onderwijsraad.

De Master Recherchekundige wordt algemeen rechercheur in de tactische opsporing. Hij participeert tussen zijn collega's en tilt de totale prestatie van het team door zijn of haar bijdrage naar een hoger plan. Het hogere niveau en het integrerende vermogen zijn duidelijke kernkwaliteiten van de Master Recherchekundige. Na drie jaar werkervaring te hebben opgedaan binnen de tactische opsporing is de recherchekundige in staat om de normale researchewerkzaamheden (meer dan) adequaat te verrichten en voldoet hij daarnaast aan volgend profiel:

ten en voldoet hij daarnaast aan volgend profiel:

- werkt zelfstandig aan deelonderzoeken zonder gedetailleerde werkopdrachten
- stelt daarbinnen zelfstandig prioriteiten
- kan als "primus inter pares" het werk van een aantal collega's coördineren
- is in staat netwerken buiten het team op te bouwen en te gebruiken
- heeft integrerend vermogen
- brengt criminologisch inzicht in
- kan ingezet worden als tegenspreker
- kan ingezet worden als verhoorcoördinator
- werkt samen met specialisten (in een teamverband)
- geeft gevraagd en ongevraagd advies aan teamleiding vanuit kennis en inzicht binnen het onderzoek
- kan meewerken aan projectvoorbereiding
- kan meewerken aan onderzoeksevaluatie.

Korps Midden en West Brabant start met TGO's nieuwe stijl

door Manon Erkens, communicatieadviseur divisie recherche.

Gemengde gevoelens in aanloopfase

Eerste inzet TGO nieuwe structuur verloopt soepel

De eerste ervaringen met het TGO-nieuwe stijl zijn positief te noemen. Toch riep de invoering van de nieuwe structuur aanvankelijk bij sommige collega's gemengde gevoelens op: 'Deden we het eerst dan niet goed genoeg?' Gerard Pollemans, projectleider PVO, nuanceert: "Uiteraard werd er goed en hard gewerkt. Maar het gaat er om dat je de goede dingen op de goede wijze doet. Dit betekent dat er duidelijkheid moet zijn over protocollen, procedures en opleidingen: daar is dan geen discussie meer over."

Even schakelen

Rechercheur Hans Kuijpers staat achter het raamwerk van de nieuwe aanpak. Toch koos hij er voor om zich niet aan te melden als toekomstig TGO-lid. "Het is jammer dat ervaren brigadiers, die voorheen tactisch leider waren, nu gepasseerd worden. Ik richt me liever op grote zaken die de titel TGO niet dragen, dan mag ik wel tactisch leider zijn." Gerard Pollemans: "Ik begrijp heel goed dat het voor een brigadier even schakelen en slikken is. Maar mogen we iemand met schaal 8 wel met de verantwoordelijkheid voor een dergelijk onderzoek belasten? Ook al is in het verleden gebleken dat een brigadier heel goed vakinhoudelijk kan werken, voortaan zal een operationeel chef verantwoordelijk zijn. Voor veel mensen is het misschien even wennen, maar op zich verandert er niet zoveel met de nieuwe aanpak."

Op termijn beter

Rechercheur Joost Derksen heeft zich direct aangemeld als TGO-lid. "Ik heb als brigadier meerdere malen als tactisch

leider in TGO's gewerkt en ben nu bezig met de verplichte opleiding om straks tactisch leider te kunnen zijn. Ik vraag me wel af of de kwaliteit er op korte termijn beter van wordt, want de huidige OC's hebben vaak geen of weinig TGO-ervaring." Gerard Pollemans ziet dit niet als belemmering: "Leidinggevend hebben inderdaad nog niet voldoende ervaring, maar dat komt vanzelf. Op heel korte termijn worden we er wellicht niet beter van, maar in de toekomst absoluut wel. Voorheen kregen we klachten dat ander researchewerk

Vaste TGO-teams: één druk op de knop is voldoende

Om ervoor te zorgen dat het 'gewone' researchewerk in een district niet stil komt te liggen als er een TGO draait, wordt de nieuwe aanpak in het korps Midden en West Brabant regionaal georganiseerd. Net als de uitruk van de ME, staat er vanaf 12 oktober met één druk op de knop een TGO-team in de startblokken. Een operationeel chef hoeft in een hectische fase niet langer collega's te ronselen.

In de praktijk kwam het ronselen soms neer op het krijgen van collega's die 'wel even gemist konden worden'. Het grote afbreukrisico van een TGO vraagt echter om kwaliteit in plaats van beschikbaarheid. Projectleider Versterking Opsporing en Vervolg, Gerard Pollemans legt kort de achtergrond uit van de TGO-verbeterslag: "Het is nu niet meer vrijblijvend om een TGO te organiseren. Dit moet op basis van ervaring, opleiding en competenties. Zo kunnen we een nóg beter product wegzetten."

Het eerste TGO nieuwe stijl werd op 27 oktober jl. opgestart. Na het aantreffen van een dodelijk slachtoffer in een woning in Breda kwamen in een mum van tijd 26 rechercheurs op de been. De hectische fase kon hierdoor goed worden benut met onder andere buurtonderzoek, sporenonderzoek en het horen van betrokkenen. In korte tijd heeft het team veel werk verzet. Uit het onderzoek naar de doodsoorzaak bleek uiteindelijk dat het om een zelfdoding ging. Op 2 november werd het TGO afgesloten.

stil bleef liggen vanwege een TGO. Dat is straks voorbij. De klachten rondom de kwaliteit zijn ook verleden tijd. Nu hebben we – juist omdat de wet dit voorschrijft – de gelegenheid om de boel goed neer te zetten. En dat gaan we ook met elkaar doen!”

Bron: Bart van Hattem fotografie

Opleiding Vaste Kern Leidinggevenden Team Grootschalige Opsporing

Bij de implementatie van het Versterkingsprogramma is duidelijk geworden dat de competenties die leidinggevenden nodig hebben om in de Vaste Kern Leidinggevenden – Team Grootschalige Opsporing (VKL/TGO) te functioneren ontwikkeld moesten worden binnen het onderwijsstelsel. De Begeleidingscommissie Recherchemanagement heeft hiertoe de benodigde competenties beschreven in een kernopgave die deel uitmaakt van het curriculum van de Leergang Operationeel Leidinggevende - Recherche (OLL-R).

De bestaande training VKL/TGO is daarmee onderdeel gaan uitmaken van het samenhangend stelsel en is als zodanig vanaf 2008 ook op contractbasis afneembaar. Na het volgen van het onderwijs kan een proeve van bekwaamheid worden afgelegd. Het blijft overigens ook mogelijk om de VKL/TGO als training in het korps te volgen.

De ontwikkelde kernopgave richt zich met name op samenwerking onder heftige omstandigheden, rol en procesverantwoordelijkheid, communicatie en het maken van keuzes op basis van hypothesen en scenario's. Uiteraard is er ook aandacht voor de diverse specialismen binnen een TGO. Omdat de kernopgave deel uitmaakt van de leergang OLL-R zal de nadruk vooral komen te liggen op toepassing in een gesimuleerde omgeving.

Vanaf 2008 zal het grootste deel van de training plaatsvinden in de Simulatiesuite die op dit moment door de Politieacademie wordt aangeschaft. Hierover leest u meer in de volgende editie van dit bulletin.

Het domein Leiderschap van de Faculteit Bijzondere Politiekunde & Leiderschap van de Politieacademie is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en uitvoeren van de kernopgave. Neemt u voor meer informatie contact op met het Project Recherchemanagement, T: (06) 132 11 973 / (06) 538 07 286.

Rectificatie PVO-nieuwsbrief 8-2007

TGO: Team Grootschalige Opsporing

In de laatst verschenen PVO-nieuwsbrief, nummer 8, van oktober 2007 is helaas een fout geslopen. De afkorting TGO staat voor Team Grootschalige Opsporing en niet, zoals in de nieuwsbrief vermeld staat, voor Team Grootschalig Optreden.

Monitor september 2007

In de nieuwsbrief van oktober jl. is aandacht besteed aan de stand van zaken rond de implementatie van de producten Tegenspraak, Review, TGO en AVR. In deze nieuwsbrief wordt nader ingegaan op de overige vragen die aan de korpsen gesteld zijn zoals bijvoorbeeld de samenwerking met de Politieacademie en de instroom van HBO-ers. Ook komen de landelijke verandertrajecten aan bod.

Samenwerking tussen de korpsen en de Politieacademie

De korpsen is gevraagd welke (goede) ervaringen zij hebben met de Politieacademie (PA) om in samenwerking met de PA de PVO-gerelateerde opleidingen aan te vragen, toegekend te krijgen en te plannen. De korpsen is tevens gevraagd naar mogelijke verbeteringen. Ook de Politieacademie is gevraagd naar de goede ervaringen en naar verbeteringen die mogelijk zijn.

Het merendeel van de korpsen heeft aangegeven goede ervaringen met de Politieacademie te hebben, ze zijn onder andere tevreden over de communicatie en de afstemmogelijkheden. De Politieacademie noemt als goede ervaringen dat korpsen actief bijdragen aan de ontwikkeling van nieuw onderwijs en bereid zijn tot inzet van gastdocenten. Ook is er volgens de PA sprake van constructieve samenwerking in een doelmatige planning (schuiven met inschrijvingen etc.).

Het is opvallend dat een aantal onderwerpen waar sommige korpsen tevreden over is door andere korpsen juist als verbeterpunt aangemerkt wordt. Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen: de communicatie, de informatievoorziening (website van de PA), de bereikbaarheid en klantvriendelijkheid (loketfunctie) en om de mogelijkheid om bepaalde opleidingen in-company te organiseren. Wanneer korpsen aangeven dat ze deze mogelijkheid missen weten ze vaak niet dat opleidingen bij voldoende bezetting en bij het vinden van een geschikte locatie in-company georganiseerd kunnen worden.

De korpsen noemen verder nog de volgende verbeterpunten: de onvoldoende capaciteit bij de PA om te voldoen aan de vraag aan opleidingen, de onduidelijkheid over opleidingen die wel of niet onder het PVO-budget vallen en de ontbrekende transitietabel aangaande de (nieuwe) PVO-opleidingen. Wanneer korpsen hebben aangegeven niet tevreden te zijn over de samenwerking is dit voor het Programmabureau en

vooral voor de PA een punt waaraan serieus aandacht besteed zal worden. De PA heeft aangegeven hier nadrukkelijk mee aan de slag te willen gaan. Het domein Recherche van de PA heeft daarom besloten om vanaf oktober 2007 een tweede formatieplaats voor de functie van liaison/studieadviseur in te richten.

Aanvraag opleidingen

De Politieacademie heeft het afgelopen anderhalf jaar in het kader van PVO grote inspanningen geleverd binnen het politieonderwijs. In korte tijd is het aanbod van bestaande producten en van een aantal nieuwe producten geïntensiveerd (op het terrein van werving/selectie, onderwijs, examinering, kennis en informatie).

Uit de monitor blijkt dat er bij de korpsen nog niet altijd duidelijkheid bestaat over het exacte aanbod. Ook bestaat er behoefte aan specifieke (deel)opleidingen (of modules), die helaas niet gescheiden gedoceerd worden omdat deze vaak deel uitmaken van andere opleidingen.

De Politieacademie geeft aan dat er steeds meer vraag is naar PVO-gerelateerde onderwijsproducten. Veel Leergangstudenten stromen door naar PVO-gerelateerde opleidingen (in het bijzonder verhoor). Binnen het domein Leiderschap is zowel in de uitvoering in 2007 als in de aanvraag voor 2008 een sterke groei zichtbaar in de vraag naar de Recherche-afstudeervarianten. Waarmee geanticipeerd wordt op het gegeven dat de leden van de TGO-VKL de OLL(-R) en / of TLL(-R) gevolgd moeten hebben. De opleiding Tegenspraak, de Masterclass Strategisch Management (door SPL voor Korpschefs en Hoofdofficieren) en een leergang voor Divisiechefs zijn binnenkort gereed.

In de periode 2007 – 2011 bestaat er naar verwachting voldoende docentencapaciteit om het VOV-gerelateerde onderwijs te kunnen verzorgen. De Politieacademie geeft aan dat zij in staat is voor alle opleidingen (voorlopig met uitzondering van de recherchekundige master) de door het PVO vastgestelde (minimale) eindsituatie per genoemde functie te halen. Gezien het feit dat de door de korpsen gewenste eindsituatie om meer opgeleide medewerkers vraagt, wordt momenteel met extra energie gewerkt aan het werven van nieuwe docenten.

Het Programmabureau vraagt van de Politieacademie een zakelijke houding om korpsen te 'dwingen' zich te houden aan de grote opleidingsvraag en de daadwerkelijke planning van opleidingen voor de recherchemedewerkers. Alleen zo kunnen korpsen worden gehouden aan de inspanningsverplichtingen en resultaatverplichtingen die zij zichzelf in het PVO tot 2010 (en daarna) hebben opgelegd om een zeer groot aantal medewerkers op het juiste opleidingsniveau te brengen en te houden.

Vertaling van 243 extra fte's in de korpsen

Door de Minister van BZK zijn aan de 25 regiokorpsen in totaal 243 extra fte's toegezegd om de uitbreiding van de taken ten aanzien van TGO, tegenspraak en review en de taken voortkomende uit het Programma versterking opsporing en vervolging te kunnen realiseren.

De minister van BZK heeft de regiokorpsen in een later stadium ook nog eens 500 extra forensisch assistenten toegezegd. Uit de opgave van de korpsen blijkt dat de sterkte in de opsporing van de korpsen inmiddels met 182,7 fte's is uitgebreid. Als het gaat om de forensisch assistenten hebben de korpsen tot op heden (september 2007) in totaal 109,6 forensisch assistenten aangesteld. Hierbij is niet geïnventariseerd op welk functieniveau deze assistenten werkzaam zijn.

Instroom van HBO-ers

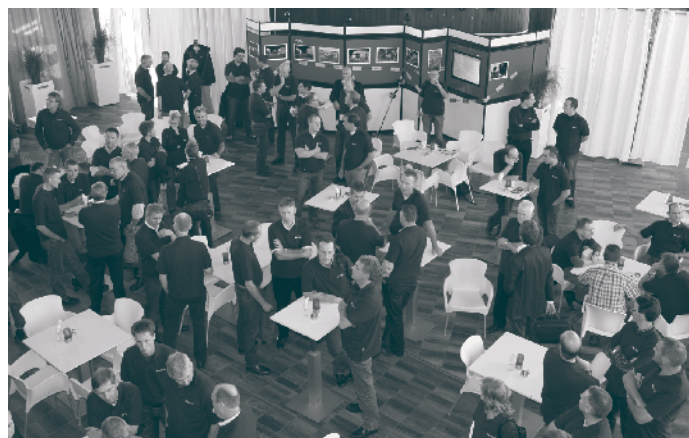
Als het gaat om de instroom van de HBO-ers zij-instroom is de stand van zaken op 1 september 2007 dat er in totaal 156 medewerkers in de korpsen zijn aangesteld (opgave van de korpsen). Als het gaat om de HBO-doorstromers is de korpsen aangeboden om die medewerkers te laten instromen in het tweede jaar van het zij-instroomtraject bij de eerste groep van tien zij-instromers. Dit betreft voor de doorstromers de voltijds duale variant. Hiermee wordt bereikt dat ook deze korpsleden binnen één jaar de leergang recherchekundige master kunnen doorlopen.

Landelijke verandertrajecten

Het Landelijk Team Forensische Opsporing (LTFO)

Ten behoeve van het optreden op calamiteiten-PD's is een Landelijk Team Forensische Opsporing geformeerd o.a. bestaande uit Specialisten Forensische Opsporing van politie en het NFI. Het LTFO zal bijeen komen als er sprake is van PD's als gevolg van rampen en terreuraanslagen. Het LTFO kan, met een druk op de knop, worden geactiveerd waarbij per situatie de noodzakelijke kwaliteit en capaciteit worden opgeroepen. Inzet van het LTFO kan volledig worden ingepast in de justitiële component van het landelijk al langer met succes toegepaste SGB0-model (een model voor grootschalig en bijzonder optreden). Het beheer van het LTFO is ondergebracht bij het KLPD. De bemensing wordt vanuit het KLPD, de regiokorpsen, defensie en het NFI georganiseerd.

Voor de duur van twee jaren is de huidige projectleider LTFO aangewezen als Hoofd LTFO en vrijgesteld om de inrichting van het LTFO te vervolmaken. Op 15 november is het LTFO officieel van start gegaan.

Forensische Samenwerking in de Opsporing (FSO)

Er zijn zeven FSO's ingericht en operationeel. Een FSO is een frontoffice van en voor de politie en het NFI, ten behoeve van intake en begeleiding van werkzaamheden rond het sporenonderzoek; het zoeken, het onderzoeken en het interpreteren van sporen. De bezetting van een FSO bestaat uit medewerkers van het NFI en de politie. Ieder FSO is samengesteld uit een locatiemanager, vier forensisch adviseurs en een logistiek administratief medewerker. Een FSO is ook een vorm van bovenregionale samenwerking om meer continuïteit te bereiken in het leveren van een hoogstaand forensisch product (24 uur per dag).

Alle korpsen maken in elk TGO gebruik van de diensten en inzet van het FSO. Hoewel de FSO's nog in opbouw zijn bestaat bij het NFI momenteel het beeld dat met de huidige bezetting de begeleiding van forensisch onderzoek uit TGO-zaken te garanderen is. In de groei naar drie forensisch adviseurs per

FSO (geleverd vanuit de politiekorpsen) worden er inmiddels in elk FSO twee forensisch adviseurs gefinancierd door en geleverd vanuit de gezamenlijke politiekorpsen. Bijna alle korpsen blijken tevreden over de samenwerking met het FSO.

Landelijk Spoor Volgsysteem (LSV)

In het PVOV is vastgelegd dat er landelijk een systeem ten behoeve van het volgen van sporen geïmplementeerd moet worden. Vanuit een landelijke projectstructuur wordt de implementatie voorbereid en gecoördineerd.

Van oktober 2007 tot en met maart 2008 worden pilots georganiseerd in de korpsen Rotterdam-Rijnmond, Limburg-Noord en IJsselland. De planning in alle korpsen betreft allereerst de implementatie van de procedure Volgen Spoor in combinatie met het gebruik van het Spoor Identificatie Nummer (SIN). Daarna volgt de implementatie van het Spoor Volgsysteem (PROMIS). De wijze waarop een eventuele proceswijziging wordt vormgegeven wordt per korps bepaald.

Vanaf april 2008 zal PROMIS in de rest van het land in gebruik genomen worden. Alle 26 afdelingen FO van de politiekorpsen krijgen dan toegang tot de LSV-versie van dit systeem. De gehele landelijke implementatie richt zich op eind november 2008.

Auditief en audiovisueel registreren van verhoren (AVR)

In 2007/2008 wordt toegewerkt naar een eenduidige toepassing van de regels van de Aanwijzing en het Protocol AVR, met volledig ingerichte en geschikte ruimtes en met alle benodigde technische hulpmiddelen. Het landelijke project AVR richt zich op de oriëntatie van een nieuw verhoorregistratiesysteem. De projectleider van AVR wordt ondersteund door het Concern Informatiemanagement Politie (CIP) en het ICT-Service Centrum Politie, Justitie en Veiligheid (ISC) van de Vts Politie Nederland.

In het Project Initiatie Document (PID) dat op 22 oktober jl. is opgeleverd, zijn de keuze van het registratiesysteem en de organisatie van de verdere implementatie, zoals doorlooptijden, levertijden, financiën, aanschafprocedure, aanpassingen van werkprocessen, het beheer, opleidingen en de startdatum nader uitgewerkt.

De apparatuur is in een netwerk omgeving getest. Deze testfase is eind september 2007 afgesloten. Binnenkort starten er twee pilots in Rotterdam-Rijnmond en Utrecht. In deze korpsen worden studio's ingericht en wordt de hardware in verhoorkamers/studio's geplaatst. De uitkomsten van deze pilots zijn bepalend voor de "final go" vanuit de stuurgroep AVR. In de periode tot december 2007 vindt in alle politiekorpsen een zogenaamde schouw plaats om te bezien of alle in te

Op 22 oktober jl. is het PID AVR officieel ondertekend door de heren Aalbersberg (namens de RHC) en de heer Hoogendoorn namens de Vts-PN.

richten verhoorkamers geschikt zijn om de nieuwe hardware te plaatsen en te gebruiken.

Vanaf begin 2008 wordt gestart met de landelijke uitrol. Dit betreft dan de organisatie en inrichting van de auditieve verhoorkamers en audiovisuele studio's. Deze uitrol hangt samen met het experiment 'advocaat bij het verhoor'. De verhoren waarbij de advocaat in de toekomst aanwezig zal zijn, betreffen namelijk de verhoren die verplicht auditief geregistreerd dienen te worden.

Monitor januari 2008

In januari 2008 vindt er een collegiale toetsing plaats. Korpsen zullen elkaar bezoeken en in beeld brengen wat de stand van zaken is met betrekking tot de borging van het PVO. Tegelijkertijd zal er dan in elk korps ook vooruit worden gekeken naar 2010.

Themadag 'werken in spanningsvelden'

Op dinsdag 30 oktober jl. vond er een themadag voor leden van de Vaste Kern Leidinggevend (VKL) van Teams Grootschalige Opsporing plaats. Ongeveer 200 collega's waren deze dag naar de Sparrenhorst in Nunspeet gekomen om uiteenlopende meningen over het Programma Versterking Opsporing (PVO) te horen en te leren van de ervaringen die collega's hebben opgedaan tijdens het "rechercheren in krachtenvelden". Ton Slingerland, divisiechef Recherche van de Regiopolitie Zeeland, was tijdens deze themadag dagvoorzitter

Tijdens het ochtendprogramma stond het thema 'PVO - zegen of last' centraal. Drie sprekers, **Martin van Bochove**, landelijk programmamanager PVO, **Hans Nelen**, hoogleraar criminologie aan de Universiteit van Maastricht en **Joop de Schepper**, plaatsvervangend korpschef van Regiopolitie Zaanstreek-Waterland, hadden uiteenlopende meningen over het versterkingsprogramma. Zo ging Martin van Bochove in de op vraag of PVO de opsporing beter maakt. Hierbij gaf hij aan dat PVO een lust, soms ook een last en vaak ook best lastig is. "Maar PVO maakt de opsporing beter! Op de lange termijn is PVO ook een impuls voor de kwaliteit binnen de politie, dus niet alleen binnen de opsporing. Als je een tafelkleed bij 3 punten oppakt gaat het hele kleed vanzelf mee. Uiteraard is de borging van het beleid wel van belang om de kwaliteitsverbetering vast te houden."

Volgens Hans Nelen doen protocollen te weinig recht aan de creativiteit van rechercheurs. "Door de komst van het Programma Versterking Opsporing is er al veel in gang gezet. Maar door PVO zijn er ook veel regels, afspraken en protocollen bijgekomen. Er moet wel ruimte zijn voor creativiteit en flexibiliteit. Anders kun je de intuïtie van rechercheurs de kop indrukken met te veel protocollen." Ook schetste hij verschillende dilemma's waar de opsporing zich voor gesteld ziet, waarbij hij deze dilemma's afzette tegen de achtergrond van het Programma Versterking Opsporing. Enkele voorbeelden zijn: professionalisering versus prestatie contract en tegenpraak versus eigenzinnigheid.

Joop de Schepper ging zoals hij zelf aangaf 'genuanceerd en scherp' in op de vraag of PVO een lust of een last is. "Het positieve van PVO is de impuls die de opsporing erdoor gekregen heeft. Het is een traject van kritisch naar binnen kijken en het in gang zetten van verbetering. Het programma wordt echter opgelegd en ik vind dat onderzoekers niet zelf de verantwoordelijkheid ervoor krijgen."

Consensus

Na de presentaties van de sprekers ging Frenk van der Linden, onafhankelijk journalist, samen met de sprekers en de zaal op zoek naar de tegenstellingen die er leefden omtrent het Programma Versterking Opsporing om daarna consensus te bereiken. Zowel de zaal als de sprekers zijn het erover eens dat het verbeteringsprogramma geen instrumenteel middel moet worden. Regels en protocollen zijn alleen bedoeld om het werk makkelijker, eenduidiger en transparanter te maken. Maar dat wil niet zeggen dat de regels klakkeloos opgevolgd moeten worden en dat je stopt met zelf na te denken. Een kritische houding is wel degelijk een vereiste. Want de essentie van het onderzoek zit in de passie, de drive en de creativiteit van de onderzoekers.

Rechercheren in krachtenvelden

Tijdens het middagprogramma stond het onderzoeken in krachtenvelden centraal. Harry van Alpen (tactisch coördinator Rijksrecherche), Herman Troost (forensisch deskundige van de Koninklijke Marechaussee) en Ron Smits (teamleider Onderzoeksraad voor veiligheid (OVV) lichtten hun rol bij het onderzoek naar de Schipholbrand toe. Hierbij gaven ze aan hoe hun werk soms bemoeilijkt werd door het onderzoeken en onderzoeken in krachtenvelden. De zaak is momenteel nog onder de rechter. Op 30 oktober jl. is bekend geworden dat er een nieuw onderzoek wordt ingesteld naar de oorzaak en de toedracht van de brand.

Harry van Alpen: "Het tactisch onderzoek richtte zich op de brandstichting en de gedragingen, constructies en/of verantwoordelijkheden die een effect hadden op de verspreiding van de brand. Het onderzoeksteam bestond uit wel 50 mensen, tactisch onderzoekers van de Rijksrecherche en de KMAR en forensisch onderzoekers uit diverse regio's en medewerkers van het NFI. Op de PD waren dus verschillende mensen aanwezig, die verschillende belangen behartigden. Daardoor was tactisch onderzoek best lastig. Er is een veelheid van factoren geweest die ervoor zorgde dat de brand zich tot een ramp ontwikkelde. Op zichzelf waren deze factoren niet strafrechtelijk te vervolgen, maar al deze factoren moesten onderzocht worden."

Herman Troost: "Het forensisch onderzoek van de technische recherche richtte zich op de oorzaak van de brand. Het was moeilijk om een technisch team bij elkaar te krijgen omdat er tegelijkertijd ook een onderzoek met hoge prioriteit naar een diamantenroof gaande was. Bovendien was het Rampen Identificatie Team (RIT) op dat moment in Thailand ingezet. De brandweer heeft uit pieteit voor de slachtoffers de lichamen naar buiten gebracht, waardoor een reconstructie voor ons niet meer mogelijk was. Er was dus een veelvoud van factoren die het werk bemoeilijkte.

Om een voorbeeld te noemen van het werken in krachtenvelden: wij wilden de containers (cellen) uit het cellencomplex halen voor nader onderzoek, maar de OVV moest daarvoor eerst toestemming geven omdat zij ook onderzoek wilden doen naar deze containers in het complex.

Ondanks alles zag ik meer kansen dan bedreigingen."

Ron Smits: "Het onderzoek van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) richt zich op de mogelijke oorzaken van de

ramp. Om te voorkomen dat de onderzoeksraad, de politie en de inspecties elkaar hinderen is het van groot belang dat je goed overleg voert met de leider van de PD. Hetzelfde geldt voor de piket Officier van Justitie. De OVV is geen sporenvernetiger, dus op de PD werken we alleen na afstemming. Het doel van de Onderzoeksraad is om zoveel mogelijk leerpunten in kaart te brengen. Op grond van het onderzoek doen we aanbevelingen voor maatregelen die kunnen leiden tot een veiligere samenleving. De onderzoeksraad is geen onderdeel van de keten, maar onderzoekt structurele veiligheidstekorten op PD's. We hebben er natuurlijk wel baat bij dat een opsporingsonderzoek goed loopt, want uiteindelijk willen wij ook de oorzaak van een ramp of incident achterhalen."

De beide teamleiders en de Onderzoeksraad hebben lering getrokken uit het werken in krachtenvelden en gaven deze geleerde lessen ook aan de zaal mee. Een greep uit de 'lessons learned':

- tijdens briefings bleek dat de aanwezigheid van de OVV op de PD verschillende reacties oproep variërend van 'de PD is van ons' tot ik kan me niet concentreren met pottenkijkers'.
- wees kritisch op vakvolwassenheid
- blijf professioneel denken, ga uit van je eigen kracht
- de OVV is niet op zoek naar een schuldige, ook al wordt dat wordt soms wel zo ervaren
- de OVV is niet bezig met het controleren van het werk van politie

Kijk voor een uitgebreider verslag van deze dag op de PVO site: <http://pvo.politie.local>

De Onderzoeksraad is een bij wet ingesteld zelfstandig bestuursorgaan. De raad doet onafhankelijk, integraal onderzoek naar mogelijke oorzaken van rampen, zware ongevallen op een breed werkgebied. Voor zover van toepassing doet de Onderzoeksraad ook onderzoek naar de crisisbeheersing en de rampenbestrijding. Zo wordt de samenhang tussen verschillende gebeurtenissen sneller duidelijk en kunnen betere maatregelen worden genomen om deze voorvallen in de toekomst te voorkomen. De raad beslist zelf, vanuit de eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid, welke voorvallen worden onderzocht.

Tijdens deze themadag bleek er een aantal misverstanden te bestaan over de samenstelling en het functioneren van het **Team Grootchalige Opsporing (TGO)**: Het idee leeft dat een politieregio niet meer flexibel is bij de inrichting van een TGO vanwege het Programma Versterking Opsporing. Zo zou het bijvoorbeeld niet meer mogelijk zijn om een wijkagent op te nemen in het team. Maar het gebruik van collega's die de lokale situatie goed kennen is natuurlijk een must. Wel zijn in het PVO onder andere afspraken gemaakt over **rollen** die in een TGO moeten worden vervuld. Zo bestaat het **gemiddelde TGO** uit:

- teamleider,
- vier coördinatoren (tactisch, forensisch, informatie en ondersteuning),
- ambtelijk secretaris,
- vier verhoorders,
- dossiermaker,
- informatierechercheur,
- analist,
- tactisch rechercheurs en
- specialisten (naar behoefte).

Buiten het team wordt het onderzoek gesteund door familierechercheur(s), een voorlichter en externe deskundigen (naar behoefte).

Hierboven is de nadruk gelegd op **rollen en gemiddelde TGO** omdat daar nu juist de flexibiliteit voor de regio's zit. In een grote zaak kan het bijvoorbeeld zo zijn dat de rol van tactisch coördinator in de hectische fase door twee personen wordt vervuld. Als er weinig (bruikbare) sporen

voorhanden zijn kan de rol van forensisch coördinator in de stabiele fase van het onderzoek in deeltijd worden ingevuld. Een verhoorder kan ook tactisch rechercheur zijn. Als één persoon meerdere rollen vervult, moet hij of zij natuurlijk wel voldoen aan de eisen (opleiding, ervaring) van beide rollen.

Binnen de afspraken die in het PVO over de samenstelling van het TGO zijn gemaakt is dus wel degelijk ruimte. Met gezond verstand en oog voor kwaliteit kan de inrichting van het team aan de lokale situatie en de aard, omvang en fase van het onderzoek worden aangepast.

Agenda

Bijeenkomst korpsprojectleiders

De eerstvolgende bijeenkomst voor korpsprojectleiders staat gepland voor februari 2008.

Overleg Dagelijks Bestuur

Het volgend overleg van het Dagelijks Bestuur PVO vindt plaats op 17 december a.s.

Bijeenkomst korpsverantwoordelijken

De bijeenkomst vindt plaats op 6 maart 2008.

Contactgegevens

Programma Versterking Opsporing

Utrechtseweg 2 • 3732 HB De Bilt
Postbus 14 • 3730 AA De Bilt
Telefoon 030-635 34 63 • Fax 030-635 34 83
E-mail algemeen: pvo@planet.nl

Colofon

De PVO-nieuwsbrief is de nieuwsbrief van het Programmabureau Versterking Opsporing en verschijnt 10 x per jaar.

Redactie: Judith van Berkel
Kopij, tips en ideeën voor de PVO-nieuwsbrief kunt u sturen naar het volgende mailadres:
berkel.versterkingopsporing@planet.nl

PVO
Programma
Versterking
Opsporing